

STAREA ACTUALĂ A TURISMULUI FLUVIAL ÎN REPUBLICA MOLDOVA

CURRENT STATE OF FLUVIAL TOURISM IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

CZU: 338.48 (478)

Danaia BEȚIVU,
doctorandă,
Universitatea Liberă Internațională din Moldova

SUMMARY

River tourism is an efficient alternative of the river network valorization, even of those that are abandoned. The Republic of Moldova has a rich river network with a length of about 16,000 km, of which only two rivers are navigable for a total length of 561 km. An alternative of the river valorization in the Republic of Moldova is imperative.

In this paper, the current state of fluvial tourism development in the Republic of Moldova is studied and the main tourist attractions in the riparian areas, the tourist infrastructure and products of the river tourism on the territory of the Republic of Moldova are determined.

Keywords: river tourism, Republic of Moldova, river excursions, rivers, touristic patrimony.

REZUMAT

Turismul fluvial este o alternativă eficientă de valorificare a rețelelor fluviale, chiar și a celor abandonate. Republica Moldova are o rețea fluvială bogată cu o lungime de aproximativ 16.000 km, dintre care numai două râuri sunt navigabile pentru o lungime totală de 561 km. O alternativă de valorificare a râurilor din Republica Moldova este imperativă.

În această lucrare a fost studiat stadiul actual al dezvoltării turismului fluvial în Republica Moldova și au fost determinate principalele atracții turistice din zonele riverane, infrastructura turistică și produsele turismului fluvial pe teritoriul Republicii Moldova.

Cuvinte-cheie: turism fluvial, Republica Moldova, excursii fluviale, râuri, patrimoniul turistic.

Introducere. Rețeaua hidrografică a Republicii Moldova este reprezentată prin 3621 de râuri și pâraie, cu o lungime de aproximativ 16000 km, 7 dintre care au lungimea de peste 100 km, iar 247 – peste 10 km. Dintre acestea, doar râurile Nistru și Prut, parțial (pe porțiunea gura de vărsare - Ungheni), sunt navigabile, pe o lungime totală de 561 km, și pot fi valorificate prin transportul fluvial.

Practica europeană a demonstrat că, pe lângă funcția utilitară în transport și agricul-

tură, râurile pot fi valorificate și prin turism, dând rezultate economice și ecologice foarte bune. Forma de turism care antrenează în circuitul turistic râurile, dar și malurile acestora pe o rază de 5 – 30 km este turismul fluvial și cuprinde activități pe suprafața acvatică ca croazierele, navigația recreațională de proximitate (canoe, kayak, plimbări cu barca/catamarane etc.), raftingul, yachtingul și excursiile fluviale, activități pe malurile râurilor ca drumețiile, ciclismul, pescuitul,

vizitele la obiectivele turistice riverane etc.

Prezenta lucrare are ca scop studierea stării actuale a turismului fluvial în Republica Moldova.

Cercetarea dată se bazează pe datele statistice puse la dispozi ie de Biroul Na ional de Statistică (BNS), portalurile web ale Agen iei Turismului  i agen iei de turism „Star-tur”  i portalul de informare turistică Vadul lui Vodă.

Pia a turismului fluvial în Moldova. Oferta turistică fluvială. Oferta pentru turismul fluvial din Moldova constă în poten ialul turistic din domeniul fluvial, infrastructura turistică  i baza tehnico-materială.

1) *Patrimoniul turistic în domeniul fluvial al Republicii Moldova.* Av nd în vedere caracteristicile geografice ale arealului, în Moldova naviga ia de agrement se poate practica doar pe două r uri - Nistru  i Prut, precum  i pe tronsonul scurt al Dunării. Celelalte re ele fluviiale moldovene ti pot  ntre ine activit i nautice de proximitate  i activit i turistice în zonele riverane.

Republica Moldova dispune de un bogat poten ial turistic natural în domeniul fluvial, cele mai importante obiective fiind: rezerva iile peisagistice din Regiunea Nistrului de Mijloc (Rezerva ia peisagistică Holoșnița, Rezerva ia peisagistică Cos u i, Rezerva ia peisagistică Climăuții de Jos, Rezerva ia peisagistică Poiana-Curatura, Rezerva ia peisagistică Dobru a, Rezerva ia peisagistică Saharna, Rezerva ia peisagistică  apova  i Rezerva ia peisagistică Pohrebni, pe malul drept,  i rezerva iile peisagistice „Valea Ad nc ”, „Bugornea”  i „Glubokaia Dolina”, pe malul st ng), Rezerva ia „Suta de Movable”, Rezerva ia  tiin ific  „Pădurea Domneas ”, Rezerva ia  tiin ific  din Regiunea Codrilor B cului este „Plaiul Fagului”, Rezerva ia  tiin ific  Prutul de Jos, Rezerva ia Complexului geologic  i paleontologic din bazinul r ului Lopatnic, Valea r ului Ciuhur etc.

Patrimoniul turistic antropoc al Republicii

Moldova în domeniul fluvial este reprezentat de: centrele urbane riverane (Chișinău traversat de r ul B c, ora ele Soroca, R bni a, Camenca, Dubăsari, Tiraspol  i Tighina de pe malurile Nistrului  i Leova, Ungheni pe malurile Prutului etc.); edificiile  i siturile istorice: Cetatea Sorocii, Cetatea 3 Cruci de la Rudi, Cetatea Tighina, situl istoric Orheiul Vechi care se află în proces de nominalizare pentru a fi înscris în Lista Patrimoniului Mondial al UNESCO (UNESCO, 2017) etc.; edificii religioase: M n stirea Saharna, M n stirea Japca, M n stirea  apova, M n stirea Rudi (toate situate pe malurile Nistrului); Muzeul Casa Bunicii de la Cuhnice ti, Muzeul Na ional de Istorie a Moldovei, Muzeul Na ional de Etnografie  i Istorie Naturală  i alte muzee din Chișinău, Muzeul de Me te uguri Populare din s. Ivancea, raionul Orhei, etc.

2) *Infrastructura turistică  i baza tehnico-materială a turismului fluvial din Republica Moldova.* Din infrastructura  i baza tehnico-materială/echipamentul specifică turismului fluvial, Republica Moldova dispune de următoarele unit i: 561 km de căi navigabile, 5 porturi  i 2 nave pasageri, potrivit BNS.

 n ceea ce prive te infrastructura turistică pe malurile râurilor, nu există date privind existen a pistelor ciclabile sau drumurilor de halaj care  nso esc cursurile de apă. Din observările din teren realizate de autor, cunoa tem despre existen a drumurilor de halaj în satele Vărăncău, Z luceni  i S n t uca din raionul Flore ti, de pe malul drept al Nistrului, pe malurile Răutului în localit ile Bobulești, raionul Flore ti, or. Flore ti, s. Răuțel, raionul F le ti. Drumurile de halaj din aceste zone sunt în stare precară, neîntreținute, iar pe alocuri sunt părăginite  i neutilizabile.

Infrastructura de cazare.  n Republica Moldova, ca  i în  rile-membre ale UE, de altfel, nu se  ine o evidența a infrastructurii de cazare în raza de 30 de km de la axele flu-

viale care reprezintă domeniul turismului fluvial. Cu toate acestea, am analizat capacitatea de cazare în raioanele riverane principalelor artere fluviale din țară, Nistru și Prut.

În bazinul hidrografic al Nistrului, în 2017, infrastructura de cazare are o capacitate de 15204 locuri, majoritatea în municipiul Chișinău (73%), unde este inclusă și localitatea Vadul lui Vodă, stațiune fluvială satelit. Capacitatea de cazare în bazinul hidrografic al Nistrului este în scădere în ultimii ani cu excepția raioanelor Căușeni și Anenii Noi. Nu există o evidență statistică a unităților de structuri de cazare în arealul studiat, dar analiza capacității de cazare arată că cele mai multe unități au 2 – 4 locuri/cameră. În raioanele Dondușeni, Ocnița, Florești, Rezina și Căușeni, numărul mediu de locuri per cameră este de 5 – 12, ceea ce indică prezența structurilor de cazare nehoteliere (tabere pentru copii, case de vacanță, sanatorii, campinguri etc.).

În bazinul hidrografic al Prutului infrastructura de cazare are o capacitate de 3913 de camere distribuită 25% și, respectiv, 26%, în raioanele Ungheni și Cahul, 10% și, respectiv, 11%, în raioanele Glodeni și Edineț, celelalte raioane deținând cote între 4 și 7%. Unitățile de structuri de cazare din bazinul Prutului au între 2 și 4 camere, ceea ce indică prezența unităților hoteliere, cu excepția raioanelor Leova și Rîșcani, al căror număr mediu de camere per unitate este de 6,4 și, respectiv, 5,9, indicând existența predominantă a unităților nehoteliere ca tabere pentru copii, pensiuni sau sanatorii etc.

3) *Manifestarea turismului fluvial în Republica Moldova.* Navigația fluvială de agrement este constrânsă de faptul că arterele principale ale țării marchează frontiera între Republica Moldova, Ucraina și România.

Turismul fluvial în Republica Moldova rezidă pe o gamă restrânsă de activități turistice. Printre acestea se numără călătoriile de proximitate pe cursul râului Nistrului din vecinătatea stațiilor turistice din localitatea Vadul lui Vodă. Cele mai semnificative sunt însă activitățile turistice practicate pe malurile cursurilor de apă. Printre astfel de activități se numără plimbările și șederile în aer liber, pescuitul – activitate cu caracter sezonier, înotul și plaja. În cea mai mare măsură aceste activități se manifestă în mod neorganizat, fără a dispune de infrastructură adecvată, aducând un impact negativ mediului înconjurător.

Compania Phoenix a organizat 6 croaziere pe Dunăre, unde este inclus ca Port de staționare și portul Giurgiulești, iar, pentru 2018, are programate 8 croaziere cu staționare în țara noastră (Riverscanner, 2018).

4) *Produse turistice fluviale.* Printre activitățile turistice recente organizate în domeniul fluvial sunt excursiile fluviale de scurt timp oferite de compania turistică Star Tur din Chișinău:

- excursii fluviale pe Nistru, punct de pornire Vadul lui Vodă. În Vadul lui Vodă operează nava de excursii fluviale „Legenda”. Nava fluvială are o capacitate de 300 de locuri, dar oferă și posibilitatea de înnoptare în cele două cabine cu canapele rabatabile. Nava poate fi contractată și pentru evenimente;

Tabelul 3. Tarife per cabină/noapte, în 2018.

„Legenda” - Opțiuni de cazare	În timpul săptămânii	În weekend-uri
Cabină dublă	250 lei	250 lei
Mâncare, 3 mese pe zi	150 lei	150 lei
Navigație de-a lungul Nistrului (max. 300 persoane)	4500 lei / ora	4500 lei / ora

Sursa. Agenția turistică „Star-tur”.

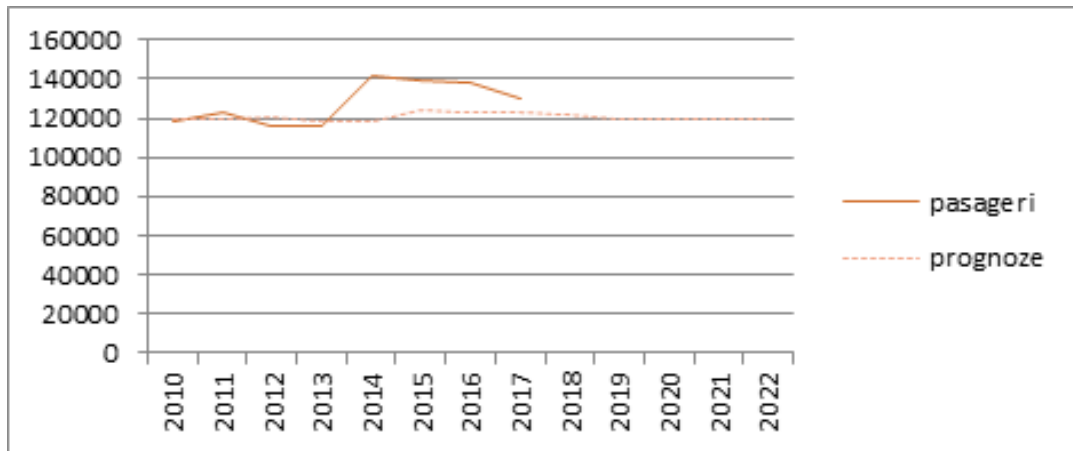
- excursie fluvială pe Nistru, Rezina – Saharna – Țâpova. Pe durata de o zi (durata excursiei este de 4 – 6 ore), se oferă vizitarea obiectivelor turistice: în Țâpova, Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului”, Mănăstirea rupestră „Adormirea Maicii Domnului” și în Saharna, Talpa Maicii Domnului, Mănăstirea Sf. Treime, Cimitirul din Saharna, Cascadele „Saharna”, Mănăstirea Rupestră „Buna Vestire”, Izvorul cu apă sfântă, la bordul navei „Moscova”. Tariful excursiei fluviale variază între 280 și 340 lei și include transportul tur-retur cu autocarul la punctul de pornire (Agenția turistică „Star-tur”, 2018).

Cererea pentru turismul fluvial în Republica Moldova. Nu există o evidență statistică privind turiștii în domeniul fluvial în Republica Moldova.

probabilității maxime arată o stagnare și chiar o scădere a numărului de pasageri fluviali. Cele două trasee oferite de operatorii de excursii fluviale sunt insuficiente pentru menținerea filierei. Este imperioasă o rejuvenare a produsului prin dezvoltarea și promovarea de noi destinații și îmbunătățirea prin inovații și servicii suplimentare a produselor existente.

Concluzii. În Republica Moldova, turismul fluvial este o formă de turism ocazională, potențialul turistic fluvial fiind puțin valorificat. Se manifestă prin activitățile turistice nautice, excursiile fluviale și navigația de proximitate și prin activitățile turistice pe malurile râurilor, printre care se numără plimbările și șederile în aer liber, pescuitul de agrement, înotul și plaja.

Figura 1. Prognozele evoluției numărului de pasageri transportați pe navele de excursii fluviale în Republica Moldova 2018 – 2022 (mii pasageri).

Sursa. Realizată de autor.

În ceea ce privește activitățile turistice navigabile, potrivit datelor BNS, în 2017, pe căile navigabile moldovenești au fost transportați 130,2 mii de pasageri, cu parcursul mediu de 0,29 pasageri/km, mai mult cu 18% față de anul 2012, de când se ține evidența statistică, dar mai puțin cu 7% decât anul precedent.

Prognozele efectuate prin metoda

Turismul fluvial în Republica Moldova este la o etapă incipientă de dezvoltare caracterizându-se prin neorganizare cu infrastructura slab dezvoltată.

Fără o rejuvenare a produsului turistic fluvial, numărul turiștilor în excursiile fluviale, principala activitate a filierei, va intra în declin.

BIBLIOGRAFIE

1. Agenția Turismului. În: <http://turism.gov.md>
2. Agenția turistică Star-Tur. Excursie cu Vaporul Moscova: Țâpova-Saharna-Rezina. În: <http://calatorie.md/ro/trip/69>
3. Anuarele statistice ale Republicii Moldova pe anii 2002-2018.
4. Portalul de informare turistică Vadul lui Vodă. Nava de pasageri „Legenda”. Vadul lui Vodă. În: <http://www.vv.md/ro/baze-de-odihna/nova-de-pasageri-legenda.html>
5. Riverscanner. Cruise finder: Moldova. În: <http://www.riverscanner.com/cruises-to-moldova-d165>
6. UNESCO. Tentative Lists. În: <http://whc.unesco.org/en/tentativelists/5238/>

Prezentat: 21 mai 2019.

E-mail: danaverdes@yahoo.com